

YÖNETİM VE ORGANİZASYON

“Temel Kavramlar I”

Doç.Dr. Çağatay YILDIRIM

2025

Yönetim Sanatların en eskisi, bilimlerin en yenisi...

Prof. Dr. Nurullah Genç

Yönetim Düşünce ve Uygulamalarındaki Gelişmeler (1)

Sümerliler (MÖ 5000)	Hem devlet yönetimi, hem de özel ticari ilişkiler için kullanılabilecek ilkeler ve kayıtlar
Mısırlılar (MÖ 4000-2000)	Planlama, örgütleme ve kontrol faaliyetlerine ilişkin uygulamalar yanında şikayetlerin dinlenmesi, yönetimde adil davranışmanın öneminin anlaşılması
Babiller (MÖ 1800)	Hammurabi kanunları, asgari ücret anlayışı ve sorumluluğun devredilemeyeceği anlayışı
İbraniler (MÖ 4000)	Organizasyon yapısı, yönetimi ve kontrolüne ilişkin ilkeler ve uygulamalar (Tevrat “On Emir”)
Çin (MÖ 1100)	Planlama, örgütleme, yürütme ve kontrol fonksiyonlarına önem verilmesi anlayışı
Babiller (MÖ 600)	Nebukadnezar döneminde üretim kontrolü ve motive edici ücret uygulaması
Türkler (MÖ 200)	Metehan tarafından ilk teşkilatlı ordunun kurulması, 10'lu teşkilat sistemi
Yunanlılar (MÖ 500-200)	Çalışma ahlakı; <i>Sokrat'ın evrensel yönetim felsefesi</i> ; problem çözme konusunda ilk bilimsel yöntemler
İskender (MÖ 325)	Uzman kişilerden yararlanma

Yönetim Düşünce ve Uygulamalarındaki Gelişmeler (2)

Romalılar (MÖ 200 - MS 400)	Silah, tekstil, çanak-çömlek imalatı için fabrikaların; ulaşım için yolların yapılması; kalifiye ve uzmanlaşmış işçiler; otoriter bir organizasyon yapısının benimsenmesi
Gazali MS 1100	Yönetici özelliklerinin belirlenmesi
Venedikliler (1300)	İşletme faaliyetleri için bir yasal çerçeve oluşturulması
Luca Pacioli (1340)	Muhasebecilik alanında ilk gelişmeler
Sir Thomas More (MS 1500)	Uzmanlaşma kötü yönetim ve önderliğin sakincaları
Sir James Steuart (MS 1767)	Yetkinin kaynağı teorisi, mekanizasyonun etkileri
Adam Smith (MS 1776)	Milletlerin zenginliği için iş bölümü ve uzmanlaşmanın önemi; piyasa ekonomisinin modern anlamda ilk ilkeleri « <i>ulusların zenginliği</i> »
Charles Babbage (MS 1832)	Bilimsel yaklaşım, uzmanlaşma, işbölümü, zaman ve hareket etütleri, maliyet muhasebesi, renklerin verimlilik üzerine etkileri

DERS İÇERİĞİ

1. İşletmenin Tanımı
2. Yönetim Kavramı
3. Yönetimin Boyutları
4. Yönetimin Önemi
5. Yönetimin Görevleri
6. Yönetim Grupları

1. İŞLETME KAVRAMI

- Mal ve hizmetlerin elde edildiği bir ekonomik merkez
- İktisadi mal ve/veya hizmet üretmek ve satmak amacıyla faaliyette bulunan ekonomik birimler

İşletmenin Fonksiyonları

1. Tedarik
2. Üretim
3. Pazarlama
4. Finansman
5. Muhasebe
6. Yönetim
7. İnsan Kaynakları Yönetimi
8. Halkla İlişkiler
9. AR+GE, ÜR+GE, MAR+GE

İşletmenin Genel Amaçları

1. Kâr etmek
2. Varlığını sürdürmek ve büyümek
3. Sosyal sorumluluklarını yerine getirmek

İşletmenin Özel Amaçları

1. Müşterilere kaliteli mal ve hizmet sunmak
2. İş görenlere adil ücret vermek
3. Çalışma koşullarını geliştirmek ve iyileştirmek
4. İş görenleri eğitmek, geliştirmek ve onlara kariyer imkanı sunmak

2. YÖNETİM KAVRAMI

- a. Geleneksel anlamda yönetim kavramı
- b. İnsani anlamda yönetim kavramı
- c. Stratejik anlamda yönetim kavramı
- d. Bazı bilim dallarına göre yönetim kavramı

a.Geleneksel Anlamda Yönetim Kavramı

- Belirli bir takım amaçlara ulaşmak için;
    - İnsanları,
    - parasal kaynakları,
    - donanımı - demirbaşları,
    - hammaddeleri - yardımcı malzemeleri
    - zamanı,
- birbiriyle uyumlu, verimli ve etkin kullanabilecek kararlar alma ve uygulatma süreçlerinin toplamı

b.İnsani Anlamda Yönetim Kavramı

- İnsani amaçlara ulaşmak için;
  - İnsanın,
  - insan tarafından,
  - insanca yönlendirilmesi

c. Stratejik Anlamda Yönetim Kavramı

- Geleceği beklemek yerine;
  - bugünden geleceğin şekillendirilmesi,
  - geleceğin yönetilmesi

d.Bazı Bilim Dallarına Göre Yönetim Kavramı

- İktisatçılara göre;
  - Doğal kaynaklar, işgücü ve sermaye birikimi ile birlikte üretim faktörü
- Sosyologlara göre;
  - Sınıf ve saygınlık sistemi
- Psikolog ve hukukçulara göre;
  - Belirli amaçları diğer kişilerin çabaları ile gerçekleştirmek

Bir yönetim olayından söz edilebilmesi için;

- İnsanların varlığı gereklidir,
- Sağlanan işbirliği belirli bir amaca yöneltilmeli,
- İnsanlar arasında işbirliği sağlanmalıdır

3. YÖNETİMİN BOYUTLARI (1)

- 1. Yönetim bir süreçtir:** İşlevler ardışık bir sıra izler ve her biri, bütün işlevlerin birleştiği büyük resmin içinde birleştirici rol oynayan dinamik bir özelliğe sahiptir
- 2. Yönetim bir grubu/kademeyi anlatır:** Müdürler, şefler, ustabaşları
- 3. Yönetim bir bilim dalıdır:** Gerçekin tanınması bilimidir. Karşılaştığı sorunlar ve bunlara çözümler geliştirebilmesi için gerekli kuralları ortaya çıkarmaya çalışır

3. YÖNETİMİN BOYUTLARI (2)

- 4. Yönetim bir sanattır:** Yönetsel bilgi ve becerilerin sistemli bir şekilde uygulanması ile ilgilidir. Somut örgütsel amaçları başarmak, sonuçları etkilemek, farlılıklar yaratmak yönetimin sanatsal yönünü oluşturur.
- 5. Yönetim bir meslektir:** İşletme yönetimi ile ilgili okulların açılması, yöneticilerin aşırı yüksek maaş alması ve yetenek gereksinimi, ahlaki unsurların gerekliliği...

Özetle Yönetim

1. Yönetim beşeri bir faaliyettir
2. Yönetim bir grup faaliyetidir
3. Yönetim uzmanlaşmayı esas almaktadır
4. Yönetim evrensel bir faaliyettir
5. Yönetimin özünde hiyerarşi ve otorite vardır
6. Yönetim koordinasyonu gerektirir
7. Yönetim iletişimini gerektirir
8. Yönetim amaca yönelik bir faaliyettir

4. YÖNETİMİN ÖNEMİ

1. Mikro ölçekte: Yönetimin özü karar verme ile ilgili

- Yönetimin tüm düzeylerinde işlevlerinde karar verme vardır.
- Problem çözme, alternatif belirleme, kaynak tahsis etme, personel bulma ve alma gibi tüm örgütsel faaliyetler karar vermeyi gerektirir.

2. Makro ölçekte: Uygarlık düzeyi ile yönetim anlayış ve uygulamaları arasında doğrusal bir ilişki vardır.

- İyi yönetilen toplumlar daha kalkınmış (refah düzeyi yüksek), özgür ve barış ortamı içindedirler (Kanada, Norveç, Japonya, İsveç, Finlandiya, ABD)
- Diğerler (Afganistan, Suriye)

5. YÖNETİM GÖREVLERİ

1. İnsanların sorunlarına (problemlerine) çözümler üretmek
2. İnsanların mutlu olmalarına yardımcı olmak
3. Mükemmel sistemler oluşturarak insanın mükemmelliğini sağlamak
4. Sadece kendisi ve yandaşları için çalışmamak

6. YÖNETİM GRUPLARI

- 1. Ailesel (patrimonial):** Yönetimin aile bireylerinden olması, sermaye birikimi yetersiz, nitelikli çalışan eksik, uzun vadede kapalı tutum gelişmeye engel
- 2. Siyasal:** Yönetim belirli siyasal eğilimli bireylerden olması, siyasi kaygı ile nitelikli çalışan eksik, subjektif
- 3. Profesyonel:** Temel karar organları ve hiyerarşik kademeler uzmanlık ve yeteneğe göre oluşturulur

